

Број: 27.1- 020- 153/23

Датум, 6. децембар 2023. године

На основу чл. 22. став 3. и 19 став 2. тачка 2) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18), Фискални савјет Републике Српске, на 10. редовној сједници одржаној 6. децембра 2023. године, након разматрања Приједлога закона о допунама Закона о порезу на доходак – по хитном поступку, даје сљедеће

МИШЉЕЊЕ

на Приједлог закона о допунама Закона о порезу на доходак - по хитном поступку

Чланом 19. став 2. тачка 2) Закона о фискалној одговорности у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 62/18), утврђено је да Фискални савјет даје мишљење и анализе Народној скупштини Републике Српске на нацрте и приједлоге закона, других прописа и стратешких докумената којима се уређују питања фискалне политике или који могу да имају утицај на фискалну политику.

Влада Републике Српске, Генерални секретаријат Владе доставио је Фискалном савјету Републике Српске (у даљем тексту: Фискални савјет), 1. децембра 2023. године, Приједлог закона о допунама Закона о порезу на доходак - по хитном поступку, ради давања мишљења.

Анализом Приједлога закона о допунама Закона о порезу на доходак, по хитном поступку (у даљем тексту: Приједлог закона), утврђено је да је разлог за његово доношење садржан у потреби увођења у порески систем посебног обвезника пореза од самосталне дјелатности – малог пољопривредника, као и у потреби ослобађања од плаћања пореза на доходак накнаде ученицима на практичној настави која се обавља код послодавца.

Наиме, предложеном допуном Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, бр. 60/15, 5/16, 66/18, 105/19, 123/20, 119/21 и 56/22) предложен је специфичан облик опорезивања малог пољопривредника путем пореза који се плаћа годишње у апсолутном износу у зависности од оствареног прихода од обављања пољопривредне дјелатности. Поред наведеног, у циљу стварања бољих предуслова за развој практичне наставе код послодавца, овим законом предложено је ослобађање од плаћања пореза на доходак накнаде ученицима на практичној настави остварене код послодавца највише до износа од 50% најниже плате утврђене у Републици Српској.

Дакле, овим законом уводи се у порески систем посебан обвезник пореза на доходак од самосталне дјелатности, а то је мали пољопривредник који представља физичко лице које искључиво у форми породичног пољопривредног газдинства обавља пољопривредну дјелатност, односно производи пољопривредне производе за сопствену употребу и евентуалне вишкове пласира на тржиште. У суштини, предложен је посебан вид опорезивања оваквог организовања пољопривредника кроз опорезивање у апсолутном годишњем износу према разредима који су постављени на приходовном принципу, па ће у складу са предложеним рјешењем, породична пољопривредна газдинства која имају приход мањи од 50.000 КМ годишње плаћати порез на доходак у три годишња износа, према три прага опорезивања, и то они чији је приход мањи од 12.000 КМ годишње не плаћају порез, они пољопривредници чији је приход од 12.000 КМ до 25.000 КМ годишње плаћају 200 КМ, а они чији је приход од 25.000 КМ до 50.000 КМ плаћају порез у износу од 400 КМ годишње. Обавеза пољопривредника у оквиру ових критеријума ће бити подношење, једном годишње, изјаве о приходима како би Пореска управа Републике Српске рјешењем одредила који износ пореза су дужни платити на годишњем нивоу.

Такође, мали пољопривредник, као порески обвезник, не мора да води пословне књиге, јер се његова пореска обавеза утврђује на основу изјаве о приходима.

Предложеним законом ова категорија пореских обвезника има минималне административне трошкове и процедуре за плаћање пореза, односно за мале пољопривреднике је овим законом максимално поједностављено и смањено плаћање пореза.

Поред наведеног, овим законом предложено је и ослобађање од плаћања пореза на доходак накнаде ученицима на практичној настави остварене код послодавца највише до износа од 50% најниже плате утврђене у Републици Српској.

Предложеним ослобађањем од опорезивања накнаде ученицима на практичној настави коју исплаћује послодавац, желе се мотивисати послодавци на већу укљученост у процес ангажовања ученика на практичној настави у предузећима, што ће ученицима омогућити примјену стечених знања, као и стицање и развијање нових вјештина кроз практичан рад. У складу са Законом о средњем образовању и васпитању, практична настава у средњим стручним и техничким школама изводи се у складу са наставним плановима и програмима у објектима школе и у објектима ван школе, код послодавца. Практична настава код послодавца се одвија најмање у обиму од 25% од укупног обима часова практичне наставе, док се у дуалном систему образовања практична настава одвија у цијелости код послодавца. Током обављања практичне наставе код послодавца, послодавац може да исплаћује ученику на практичној настави накнаду.

Фискални савјет констатује, да ће наведена измјена Закона позитивно утицати на повећање ефикасности образовања, посредно и на тржиште рада кроз повећање конкурентност привреде Републике Српске, те на смањење стопе незапослености, иако ће доћи до незнатног смањења прихода по основу пореза на доходак у буџету Републике Српске.

Неспорно је да је пољопривредна производња специфична дјелатност, која се може обављати без организовања у законом прописаним формама, те је оправдано у пореском смислу, направити разлику између лица која обављају пољопривредну дјелатност у форми предузетника и који ту дјелатност обављају ради стицања добити, и лица која обављају пољопривредну дјелатност у форми породичног пољопривредног газдинства за сопствене потребе и евентуалне вишкове пласирају на тржиште. Такође, на овај начин ствара се стимулативно окружење за мале пољопривреднике за њихов раст и развој. Дугорочно посматрано, предложена допуна закона ће имати позитиван ефекат и у смислу стимулисања већег броја субјеката, односно лица за укључивање у порески систем Републике Српске, што индиректно може утицати и на повећање броја субјеката који се баве пољопривредном производњом, као једном од стратешких дјелатности у Републици Српској.

Међутим, предложена допуна Закона, која представља увођење специфичног облика опорезивања малог пољопривредника путем пореза који се плаћа годишње у апсолутном износу у зависности од оствареног прихода од обављања пољопривредне дјелатности имаће за последицу смањење прихода у буџету Републике Српске за око 6.500.000,00 КМ. Фискални савјет скреће пажњу да је приликом предлагања измјена и допуна прописа који имају фискални утицај и којима се уређује фискална политика Републике Српске, потребно водити рачуна да свако смањење прихода по једном основу мора пратити или повећање прихода по другом основу, или смањење расхода.

Ово је посебно важно, ако се има у виду чињеница да је у складу са Законом о фискалној одговорности у Републици Српској усвојен Програм фискалне консолидације који обухвата период од 2024-2026. године и којим су дефинисане мјера и активности у циљу повећања прихода, повећања пореске дисциплине, смањење расхода и издатака кроз рационализацију трошења буџетских средстава и смањење буџетског дефицита.

**ПРЕДСЈЕДНИК
ФИСКАЛНОГ САВЈЕТА**

Проф. др Миленко Крајишник,с.р.